

Fraguando a Diversidade

II EDICION **FONTIÑAS: SOMOS TODOS!**
MESA REDONDA.

INTERVEÑEN :
REPRESENTANTE DASOCIACION BATA
XUNTO COA EXPERIENCIA VITAL DUN MOZO

ORGANIZA:
REDE SOCIOCOMUNITARIA DE FONTIÑAS

25 DE XANEIRO DE 2019 ÁS 11.00 H
ESCOLA GALEGA DE ADMINISTRACION PUBLICA

Índice

	Páxs.
1. Título	3
2. Xustificación	3
3. Obxectivos	7
4. Metodoloxía e actividades	8
5. Destinatarios	9
6. Data e lugar de realización	9
7. Recursos humanos	10
8. Recursos técnicos e materiais	10
9. Seguimento e avaliación	11
10. Anexos	12

1. Título

FONTIÑAS: SOMOS TODOS!. Xornada de sensibilización sobre a diversidade funcional e a inclusión social.

2. Xustificación

Fontiñas: un barrio novo, pero que xa ten máis que cumprida a súa maioría de idade, que vai medrando día a día, que avanza na súa consolidación, que pouco a pouco vai reforzando o seu sentimento de pertenza. Xuventude, que é sinónimo de forza; diversidade, que é sinónimo de enriquecemento persoal e social; en definitiva, dificultades, sí; potencialidades, tamén...

Pero Fontiñas ten xa unha importante traxectoria vital... Movementos da súa poboación, autonomía das familias condicionada polos diferentes plans de vivendas, unidade dos servizos que traballan na zona, importante labor desempeñada nos últimos anos, etc., aspectos que esixiron que vinte e dous anos despois da constitución do barrio se fixera unha “parada no camiño” a reflexionar¹, novamente, cal é a realidade social do barrio, cales son as súas necesidades actuais, cales son as súas potencialidades (que tamén as hai) e cales son as liñas de intervención que deben marcar a actuación dos distintos servizos públicos e entidades sociais nos vindeiros anos. Traballar con obxectivos reais é sinónimo de rigor técnico e profesional, de eficacia e de eficiencia.

A actuación profesional non debe obviar o nivel “asistencial”; hoxe mais que nunca, cobra importancia a cobertura das necesidades básicas da poboación. Por elo, a labor coordinada de todos nós cobra, cada vez mais, unha especial importancia e amosa un novo “punto de encontro”: **todos traballamos cun mesmo fin, o benestar do veciñanza**. Pero non debemos esquecer que hai outros niveis aos que *debemos prestar atención*: **a prevención das situacións de vulnerabilidade social e o esforzo para reforzar o sentimento de “vida comunitaria”; unha firme aposta pola “convivencia”; convivencia “positiva”, fomentando a autonomía e a igualdade social, dende o respecto á diferenza de cada quen, pero tamén dende o exhaustivo cumprimento da lexislación vixente e dos dereitos constitucionais que asisten a cada cidadán.**

¹ Proxecto de intervención comunitaria no barrio de Fontiñas (1998) e III Diagnóstico Comunitario do Barrio de Fontiñas (2015). Fonte: www.compostelaintegra.org

Fonte: Servizos Sociais Comunitarios-UTS Fontiñas e Departamento de Orientación do IES Antonio Fraguas.

Elaboración propia. Santiago de Compostela, 2012.

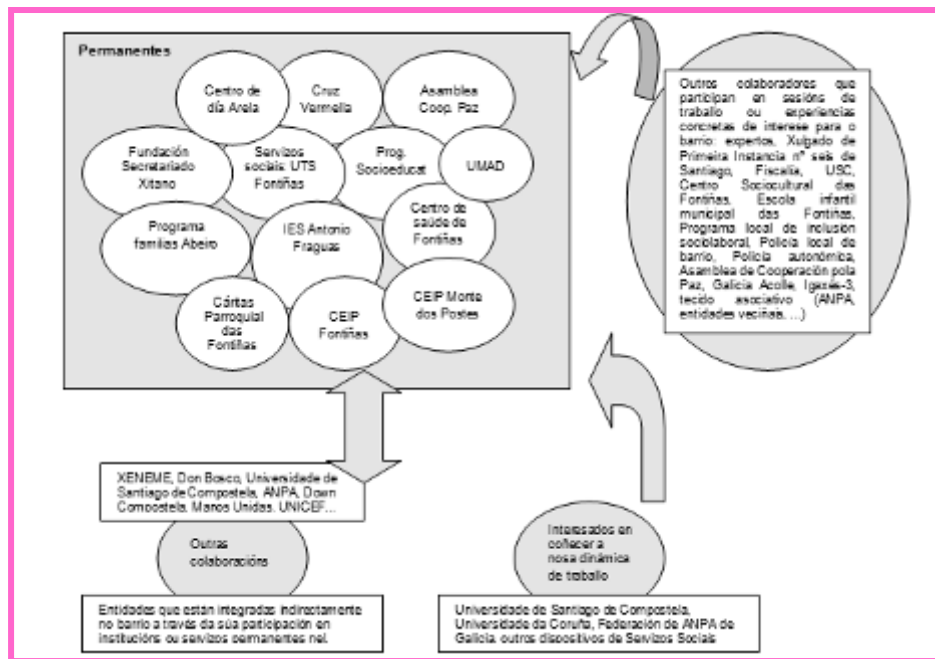
A gráfica precedente debuxa perfectamente cal é a realidade social do barrio. Unha zona que se aproximada aos 10.000 habitantes de dereito, na que a súa pirámide poboacional segue sendo xove (aínda que cada vez mais vai estreitando a súa base) e na que a palabra “diversidade” se converte na súa mellor característica e, incluso, na súa sinal de identidade.

Despois dos proxectos comunitarios implementados nos últimos anos e que tiñan como fin activar canles de solidariedade, fomentar a convivencia intercultural ou previr situacións de risco social, apostando polos “máis novos” como os protagonistas da comunidade, nesta ocasión considérase procedente dar un paso adiante e abordar outras realidades: cal é a vida daquelas persoas afectadas por algunha situación de diversidade funcional e como é o seu día a día no barrio; porque elas e eles tamén son os nosos veciños, os nosos compañeiros, os nosos amigos...; porque a súa realidade tamén nos importa, porque as súas necesidades tamén son as nosas, porque as súas potencialidades tamén deben estar presentes, porque a súa voz tamén debe ser escoitada.

Non debemos esquecer que Fontiñas é unha das zonas do municipio na que residen unha porcentaxe elevada de persoas en situación de dependencia. Así, se temos como referencia o Diagnóstico

Comunitario do barrio, realizado no ano 2015, podemos constatar como 114 persoas se atopaban nesta situación. Hoxe este listado, de por sí dinámico, é xa superior². A configuración urbanística do barrio contribúe a que moitos cidadáns opten por fixar a súa residencia nesta zona.

Despois dunha análise exhaustiva da realidade social, realizada durante os anos 2011 – 2015, fíxose unha detección de necesidades³, que deu lugar ao establecemento de 15 liñas de actuación que deben inspirar o quefacer profesional⁴ das distintas entidades sociais, educativas e sanitarias da zona. Inspirándonos na liña 14 (Difusión do tecido asociativo), na liña 11 (Actividades Comunitarias, que integrasen e implicasen a todo o barrio e favorecesen a dinamización social), comezamos a desenvolver esta proposta que a súa vez abrangue outras liñas de acción, coma son: liña 5 (prevención de condutas asocias) e liña 4: Activación procesos de solidaridade. É evidente que “a unión fai a forza”; así o amosa día a día o *traballo coordinado* de tódolos servizos públicos e entidades do barrio. Un traballo comunitario que se albiscaba alá polo ano 1998 e que se evidencia como unha realidade, amplamente consolidada na actualidade. Un traballo coordinado, en rede, que pretende incidir no *benestar* do veciñanza, no fomento da *igualdade social* e da *autonomía persoal*.

Fonte: Servizos Sociais Comunitarios-UTS Fontiñas e Departamento de Orientación do IES Antonio Fraguas. Elaboración propia. Santiago de Compostela, 2012

² Na actualidade, só dende a UTS Fontiñas xa se está mantendo o seguimento de 114 persoas en situación de dependencia que teñen fixado o seu domicilio no barrio. Descoñécese o número de persoas que están a seguimento no Centro de Saúde de Fontiñas.

³ Mais información, no apartado de “documentación: Diagnóstico comunitario do barrio de Fontiñas”, da web www.compostelaintegra.org

⁴ Para construír un proxecto colectivo é preciso construír unha “mirada” capaz de sinalar as potencialidades e non só as carencias e aproveitando as experiencias xa existentes.

Cada un dos servizos ou entidades do barrio, cunhas características específicas e cuns obxectivos propios, buscan estratexias e sinerxias para acadar fins comúns. Todos nós pretendemos realizar accións que fomenten a...

Fonte: Servizos Sociais Comunitarios-UTS Fontiñas e Departamento de Orientación do IES Antonio Fraguas.
Elaboración propia. Santiago de Compostela, 2014.

A realidade social do barrio tamén se converte, en consecuencia, na realidade do alumnado dos centros educativos, de aí que *comunidade-escola* deba ser un binomio perfectamente relacionados.

Tendo en conta que os principais actores da xornada son as rapazas e rapaces que viven na zona e os centros educativos aos que asisten (CEIP Fontiñas, CEIP Plurilingüe Monte dos Postes, IES Antonio Fraguas), cómpre ter presente dende a perspectiva educativa, a importancia de que eles tomen conciencia das necesidades sociais que existen na contorna e do que poden aportar para solventalas. Trátase da concreción dun proxecto baseado na “aprendizaxe-servizo”.

Pártese da idea de que os centros educativos e as restantes institucións sociais teñen unha concepción “aberta á comunidade”: trabállase dende cada ámbito, pero somos capaces de desenvolver unha actividade conxunta, con fins compartidos, e levala a cabo no propio contexto social.

Para a elaboración do presente proxecto se tivo en conta as aportacións dos propios menores (memoria da anterior edición de “Fraguando a diversidade”), a avaliación doutros proxectos

comunitarios “A nosa vida en positivo” (nos cuestionarios de avaliación resaltaban como un dos temas de interese a situación das persoas con diversidade funcional) así como a propia realidade actual dos centros educativos do barrio onde a inclusión e a diversidade son dúas premisas fundamentais.

Da análise desta realidade educativa obsérvase un incremento da porcentaxe de alumando con necesidades educativas especiais que requiren dunha atención individualizada e dunha maior sensibilización social cara a súa realidade

O obxectivo é espertar unha conciencia crítica e solidaria no alumnado sobre as causas da exclusión para que, a partir do coñecemento das situacións de desvantaxe, se sintan capaces de participar en procesos de cambio. Ao mesmo tempo, búscase contribuír á construción dunha cidadanía global poñendo en valor a interculturalidade, a diversidade e a igualdade, traballando en rede para impulsar alternativas.

Traballar cos escolares aspectos da realidade social (como é o caso, nestes intres, das dificultades e das potencialidades das persoas con discapacidade), dende o respecto á diferenza de cada quen, pero tamén tendo presentes aspectos tan importantes como a igualdade, a pluralidade e a convivencia.

3. Obxectivos

- ▣ Contribuír á sensibilización do colectivo escolar de cara a normalizar situacións de diversidade e favorecer situacións de inclusión neste eido.
- ▣ Impulsar actividades nas que nenos, nenas, mozos e mozas sexan os protagonistas.
- ▣ Promover espazos de convivencia entre menores pertencentes ao colectivo “infantil” e os pertencentes xa a “adolescencia”⁵, procedentes dos tres centros educativos de Primaria e Secundaria existentes no barrio de Fontiñas: CEIP Fontiñas, CEIP Plurilingüe Monte dos Postes e IES Antonio Fraguas.
- ▣ Reforzar “espazos de encontro” nos que estean presentes os valores de autonomía, igualdade e solidariedade social.
- ▣ Identificar referentes positivos de superación e esforzo na poboación moza.
- ▣ Concienciar aos menores sobre a realidade social e comunitaria na que viven as persoas en situación de discapacidade.

⁵ Sinalar que o artigo 37 da Lei 3/2011, de 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia, define a “*infancia*” como o período de vida das persoas comprendido dende o seu nacemento ata os 12 anos de idade, e o de “*adolescencia*”, os menores de mais de 12 anos pero menos de 18.

- ▣ Implicar e integrar a tódolos axentes sociais do barrio nunha mesma actividade.
- ▣ Dar resposta ás demandas formuladas polo colectivo infanto-xuvenil detectadas na avaliación de proxectos comunitarios previos.
- ▣ Ofertar aos máis novos a posibilidade de que “sexan a voz” que transmita novas iniciativas comunitarias.

4. Metodoloxía e actividades.

4.1.- **FONTIÑAS: SOMOS TODOS!**. Xornada de sensibilización sobre a discapacidade e a inclusión social. Para implementar esta actividade, cun enfoque comunitario, é preciso desenvolver, con carácter previo, as seguintes accións:

- ▣ Na xuntanza de barrio de Fontiñas do día 15 de outubro xaneiro de 2018, valorouse procedente retomar o proxecto desenvolvido no ano 2015 (dado os seus bos resultados e como resposta a realidade educativa actual), para levar a cabo unha xornada de sensibilización co alumnado de 6º de Educación Primaria dos centros educativos Monte dos Postes e Fontiñas e co de 1º ESO do IES Antonio Fraguas. Acórdase que se adoptará un formato de “mesa redonda” e priorízase na participación da seguinte entidade: Asociación Bata e testemuña cun claro exemplo de superación .
- ▣ Dende a dirección do CEIP Plurilingüe Monte dos Postes, procédese á reserva de espazo na EGAP.
- ▣ As orientadoras do CEIP Fontiñas, CEIP Plurilingüe Monte dos Postes e IES Antonio Fraguas presentarán esta iniciativa nos seus respectivos centros, valorar a súa participación e determinar que grupo de alumnado participará na mesma.
- ▣ As orientadoras do CEIP Fontiñas e CEIP Plurilingüe Monte dos Postes poranse en contacto co representante da entidade Asociación BATA. Ca cal están a intervir dende os seus centros escolares coordinadamente para a abordaxe de necesidades educativas.
- ▣ As técnicas do PASS Fontiñas: traballadoras socias e educadora social (ambos dispositivos pertencentes aos Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Santiago de Compostela) e a orientadora do IES Antonio Fraguas procederán á redacción do proxecto.
- ▣ Valorase positivo utilizar o cartel divulgativo da anterior xornada como elemento de identificación co proxecto.
- ▣ A organización e distribución dos espazos correrá a cargo das profesionais dos Servizos Sociais Comunitarios.
- ▣ Impresión de carteis a cargo de cada unha das entidades pertencentes á rede comunitaria do barrio.

- Difusión da actividade entre os profesionais pertencentes á rede comunitaria do barrio e incorporada a información nas web de cada entidade.

A xornada quedará estruturada do seguinte xeito:

- 1.- Presenta a xornada e modera a mesa redonda a Concelleira de Políticas sociais, Diversidades, Saúde e Centros Cívicos xunto co Director do CEIP Plurilingüe Monte dos Postes.
2. Participación dun representante de BATA, que explicará en que consiste o trastorno de espectro autista, presentará a súa entidade e o contido da mesma.
- 3.- Participación dunha persoa con síndrome de Asperxer, que dará testemuña das súas vivencias.
- 4.- Quenda de preguntas.
- 5.- Peche da xornada a cargo da Concelleira de Políticas sociais, Diversidades, Saúde e Centros Cívicos.

5. Destinatarios

As entidades socioeducativas do barrio de Fontiñas consideramos a “información” como a ferramenta básica para garantir o adecuado desenvolvemento persoal e fomentar a convivencia. De aí, que cun enfoque preventivo, partamos desa ferramenta, para que dende unha óptica comunitaria, se traballe cos mais novos sobre “a discapacidade” e o día o día das persoas que se atopan nesta situación”.

Apostando pois polo colectivo infanto-xuvenil, consideramos como destinatarios e como “protagonistas” do proxecto a menores, **de 11-13 anos, escolarizados en 6º de Educación Primaria no CEIP Fontiñas e no CEIP Plurilingüe Monte dos Postes, así como en 1º de Educación Secundaria, no IES Antonio Fraguas.**

6. Data e lugar de realización

Desenvolverase o luns, **25 de xaneiro de 2019, en horario de 11.00 a 12.30 h**, nas instalacións da EGAP.

7. Recursos humanos

- Técnicas do PASS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Santiago de Compostela).
- Orientadoras do IES Antonio Fraguas, CEIP Fontiñas e CEIP Plurilingüe Montes dos Postes.
- Representante da Asociacións Bata .
- A testemuña da experiencia vital dun mozo con diversidade funcional.

No mesmo proxecto participan os técnicos do Centro de Saúde de Fontiñas, Fundación Secretariado Xitano, Centro de Día Arela, Programa Abeiro, Cruz Vermella e UMAD.

8. Recursos técnicos e materiais

- *Previo:*

- **Elaboración do proxecto:** a cargo da orientadora do IES Antonio Fraguas, das técnicas do PASS Fontiñas (dispositivos pertencente aos Servizos Sociais Comunitarios do Concello de Santiago de Compostela).
- **Definición do contido da exposición a realizar polos relatores:** acción a cargo das orientadoras do CEIP Fontiñas e CEIP Plurilingüe Monte dos Postes.
- **Cartel para a difusión:** elaborado pola orientadora do IES Antonio Fraguas.
- **Tríptico e programa da actividade:** elaborado pola técnicas do PASS Fontiñas contando coas aportacións da orientadora do IES Antonio Fraguas.
- **Impresión** do cartel, tríptico e cartel; distribución e difusión a cargo de cada unha das entidades pertencentes á rede comunitaria do barrio de Fontiñas. Os carteis para o día da xornada serán a cargo das técnicas do PASS Fontiñas.
- **Deseño da folia de avaliación** a cargo das técnicas do PASS Fontiñas.
- **Impresión** da folia de avaliación a cargo das técnicas do PASS Fontiñas

- Durante a Actividade:

- Espazo: Sal3n da EGAP.
- Carteis divulgativos da actividade (IES Antonio Fraguas, PASS Fontiñas).
- Trípticos e programa da actividade (IES Antonio Fraguas, CEIP Fontiñas, CEIP Monte dos Postes, Servizos Sociais Comunitarios).
- C3mara de fotos e video (Servizos Sociais Comunitarios, IES Antonio Fraguas).
- Equipo de son e megafon3a (EGAP).
- Cuestionarios de avaliaci3n (t3cnicas PASS Fontiñas, Servizos Sociais Comunitarios).

9. Seguimento e avaliaci3n

A avaliaci3n ser3 participativa e aberta. Neste sentido, os diferentes participantes (tanto o alumnado, os docentes e os profesionais participantes) poder3n cumprimentar un pequeno cuestionario e entregalo, de forma an3nima a posteriori nos centros educativos. No cuestionario abordaranse as seguintes cuesti3ns:

1. Valoraci3n do interese do proxecto: responde 3 pregunta "...gustouche a actividade?".
2. Valoraci3n directa da actividade: dos v3deos, o contido exposto polos ponentes, o contido das preguntas realizadas polo alumnado.
3. Pregunta aberta: conclusi3ns que se extraen ao remate da xornada.
4. Suxesti3ns cara a realizaci3n doutras actividades comunitarias.

Igualmente recollerase unha reflexi3n sobre o propio proceso da actividade dende a s3a x3nese ata a s3a finalizaci3n, reflectindo as dificultades e os logros atopados.

A implementaci3n da xornada e a avaliaci3n correspondente recollerase nun documento, que ser3 debidamente difundido.

10. Anexos

10.1.- Cartel divulgativo.

The poster features the title "Fraguando a Diversidade" in large, colorful, hand-drawn letters. Below the title, a green banner contains the text "II EDICION FONTIÑAS: SOMOS TODOS! MESA REDONDA." To the left of the text is a large, hand-drawn purple flower with a yellow center. The text "INTERVEÑEN : REPRESENTANTE DASOCIACION BATA XUNTO COA EXPERIENCIA VITAL DUN MOZO" and "ORGANIZA: REDE SOCIOCOMUNITARIA DE FONTIÑAS" is displayed in bold black letters. The date and time "25 DE XANEIRO DE 2019 ÁS 11.00 H" and the location "ESCOLA GALEGA DE ADMINISTRACION PUBLICA" are also included. The bottom of the poster features logos for "BARRIO DAS FONTIÑAS", "CONCELLO DE SANTIAGO", "XUNTA DE GALICIA IES Antonio Fraguas", "Bata", and "XUNTA DE GALICIA DE ADMINISTRACION PUBLICA".

Fraguando a Diversidade

**II EDICION FONTIÑAS: SOMOS TODOS!
MESA REDONDA.**

INTERVEÑEN :
**REPRESENTANTE DASOCIACION BATA
XUNTO COA EXPERIENCIA VITAL DUN MOZO**

ORGANIZA:
REDE SOCIOCOMUNITARIA DE FONTIÑAS

**25 DE XANEIRO DE 2019 ÁS 11.00 H
ESCOLA GALEGA DE ADMINISTRACION PUBLICA**

BARRIO DAS FONTIÑAS
CONCELLO DE SANTIAGO
XUNTA DE GALICIA
IES Antonio Fraguas
Bata
XUNTA DE GALICIA DE ADMINISTRACION PUBLICA

10.2.- Programa da xornada.

11:00h Inauguración da xornada a cargo da Concelleira de Políticas Sociais, Diversidades, Saúde e Centros Cívicos e o Director do CEIP Plurilingüe Monte dos Postes. .

11:10h Modera a mesa a Concelleira de Políticas Sociais, Diversidades, Saúde e Centros Cívicos.

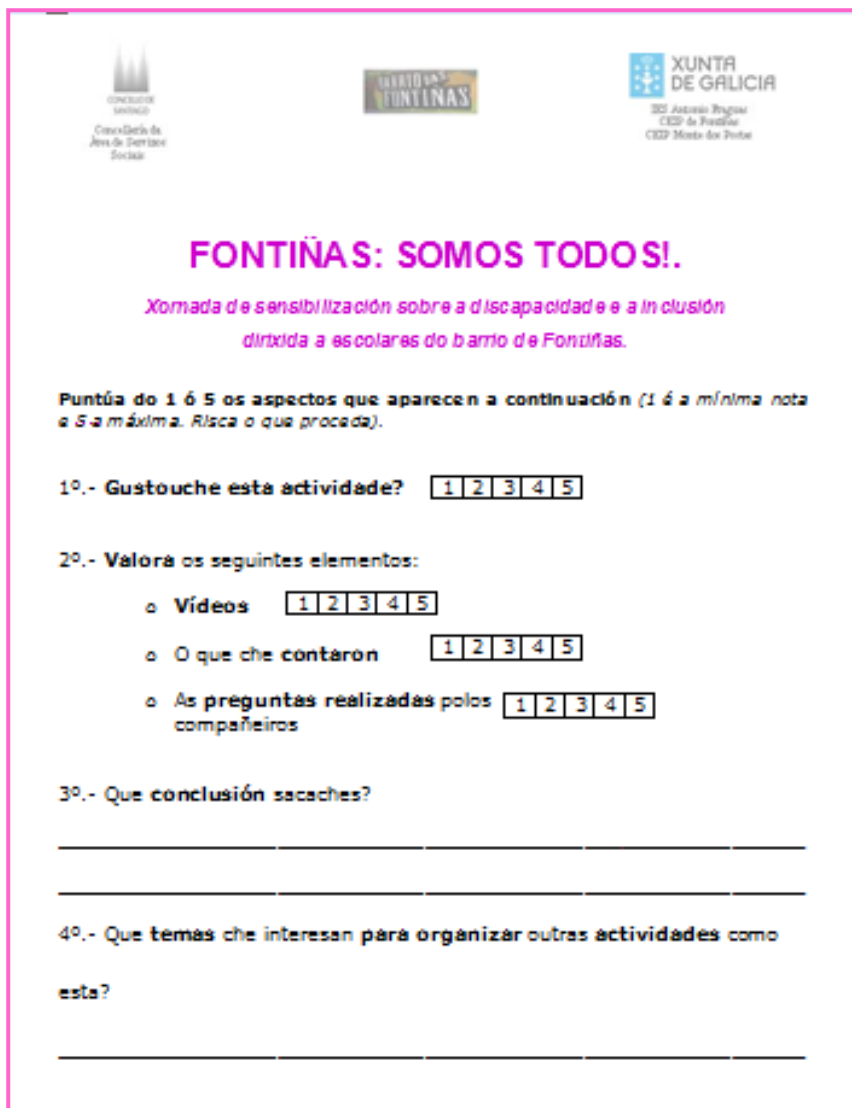
11:10h Relatora da Asociación Bata.

11:30 Experiencia vital dun xove con diversidade funcional.

11:45h Rogos e preguntas e cuestionario de avaliación da actividade.

12:00h Clausura da xornada.

10.3.- Folla de avaliación.

FONTIÑAS: SOMOS TODOS!.

*Xornada de sensibilización sobre a discapacidade e a inclusión
dirixida a escolares do barrio de Fontiñas.*

Puntúa do 1 ó 5 os aspectos que aparecen a continuación (1 é a mínima nota e 5 a máxima. Risca o que proceda).

1º.- Gustouche esta actividade? 1 2 3 4 5

2º.- Valora os seguintes elementos:

- o **Vídeos** 1 2 3 4 5
- o **O que che contaron** 1 2 3 4 5
- o **As preguntas realizadas polos compañeiros** 1 2 3 4 5

3º.- Que conclusión sacaches?

4º.- Que temas che interesan para organizar outras actividades como esta?

Proxecto comunitario elaborado por:

- ✦ **MARGARITA VAZQUEZ TEO**, educadora social do Programa municipal Socioeducativo (Servizos Sociais Comunitarios).
- ✦ **BEATRIZ SIXTO SOLAR**, traballadora social da UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios).
- ✦ **MARIA JESUS VIQUEIRA PÉREZ**, traballadora social da UTS Fontiñas (Servizos Sociais Comunitarios).
- ✦ **MARIA DOLORES SANZ LOBO**, orientadora do IES Antonio Fraguas.

En estreita coordinación coas **orientadoras do CEIP Fontiñas e CEIP Plurilingüe Monte dos Postes.**

Coa colaboración das restantes **entidades pertencentes á rede comunitaria do Barrio de Fontiñas.**